

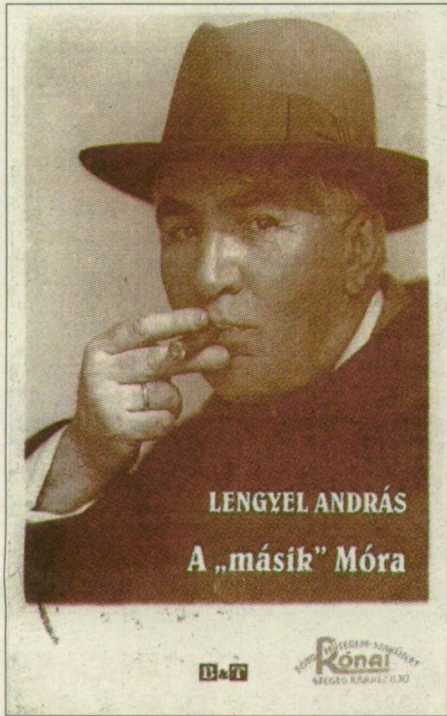
Lengyel András új könyve a „másik” Móráról

A szerelmes szabadkőműves

Eddig ismeretlen oldaláról mutatja be Móra Ferencet új kötetében Lengyel András, a szegedi múzeum irodalomtörténésze. A napokban megjelent könyvből a szabadkőművest, a modern médiaszemélyiséget, a szerelmes és a beteg íróat ismerhetjük meg.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Lengyel András A „másik” Móra című új kötetének egyik legizgalmasabb fejezete a polihisztor író utolsó szerelméről szól. Móra Ferenc 1932 nyarán Balatonföldváron írta az Aranykoporsó című regényét. Ekkor ismerkedett meg a nála két évtizeddel fiatalabb Kalmár Ilonával. A szerelmi történet annak köszönhetően rekonstruálható, hogy a múzsa 1986-ban bekövetkezett halála után Móra Ferenc hozzá írott levelei, versei a szegedi múzeum

A kötet borítólapja

Bevásárolhat lapunkkal

Lapunk népszerű Telekosár-játékának e heti nyertese *Hilák Lajosné* szegedi olvasónk, aki 30 ezer forintos vásárlási utalványát jövő héten szerdán költi el a Metro Áruházban. A megbeszélt időpontban autóval megyünk érte, és haza is visszük. A játékra az újságban megjelenő jelentkezési szelvény kitöltésével és elküldésével nevezhetnek a Dél-magyarország és a Délvilág nyugdíjas előfizetői.

Elektromos hőmérőt kisgyerekesek vásárolnak

Higanyellenes az Európai Unió

Betilthatják a higanyos hőmérőt és lázmérőt az Európai Unió országaiban, mivel a nehézfém a szervezetbe kerülve egészségkárosodást okozhat. Magyarországon legtöbbször ma is higanyos lázmérőt vásárolnak.

A nehézfémek súlyosan károsíthatják az emberi szervezetet és a környezetet, ezért a higanyos hő- és lázmérőket néhány éven belül betilthatják, ha az Európai Unió elfogadja a betervezett javaslatokat.

– A higany önmagában nem mérgező, csak ha oxidálódik. Akkor viszont nagy mennyiségben olyan erős mérég, hogy valamikor kivégzéshez is használták – tudtuk meg *Seres Lászlótól*, a szegedi egyetem professzorától.

A régi rómaiak is beszámoltak higanymérgezésről, Irakban és Oroszországban pedig halak közvetítésével tömeges megbetegedés történt. A higanymérgezés okozhatja az autizmus egy fajtáját, agyi és vesesérüléseket is. A fém a mikrobákat is elpusztítja, ezért a szépségápolásban és fül-csepp készítésénél is használták. Ha egy lázmérő eltörik, a kiömlő higany szétgurul, mivel a sűrűsége tizenkétszer nagyobb a víznél. Ha nem szedjük össze maradéktalanul, a résekben ma-

radó fém párolog, s a higanygőz azokra veszélyes különösen, akik allergiások rá.

– A higanyra való érzékenységet több tényező befolyásolja, többek között a nem és az életkor is – folytatta a professzor. – Az uniós szabályozás célja, hogy folyamatosan tisztábbá tegyük környezetünket, és ahol nem szükséges, ne használjuk a higanyt. A szobahőmérőben például a higany helyettesíthető etil-alkohol festett oldatával is.

G. ZS.

AZ ÁR DÖNT

■ A többség ma is higanyos lázmérőt vásárol, mivel jóval olcsóbb, mint elektronikus társa. A kisgyerekesek viszont szívesebben választják az utóbbit, vagy a fülhőmérőt, mert használata egyszerűbb és biztonságosabb – hallottuk a szegedi gyógyszertárakban.

Verseket ír Tóni bácsi, a 70 esztendőös nótagyűjtő hegedűs

Saját lagziján is zenélt

Nem élhet nótaszó nélkül a 70 esztendőös székkutasi Labozár Antal; egy ötszáz oldalas könyvben több mint két és fél ezer dalt jegyzett már fel. Ha álmából felébreznék, legalább ötszázat el is tud énekelni közülük, s a mai napig hegedül. Másik különleges adottsága, hogy szinte nincs olyan téma, ami ne ihlette volna már versírásra.

Székkutason, a vasúti síntől nem messze lévő házból mindig vidám muzsikaszó hallatszik. A 70 esztendőös *Labozár Antal* még most is előveszi az 1800-as évek végén készült öreg hegedűjét, s játszik valamit óriási repertoárjából.

– Zeneszerető családból származom. Nagypapám az 1920-as években neves citerás volt. Édesapám cimbalmozott, édesanyám pedig a maga által gyűjtött nótákat énekelte – mesélte. Tóni bácsi az ötvenes években már egy öt-fős bandában hegedült.

Az ifjú Antalt 1955-ben katonának vitték. Bakaként részt vett az 1956-os mohácsi árvíz okozta károk helyreállításában, majd októberben a budapesti forradalomban is. A zenélésről azonban egyenruhában sem mondott le. – Az egyik tisztünk szólótáncos volt, s őt kísértük mindenfelé a katonazenekarral – folytatta. Több mint 150 zenéssel lépett már fel eddig, s csak Székkutason 1972 és 1978 között nyolcvanhárom nótáénekest kísért.

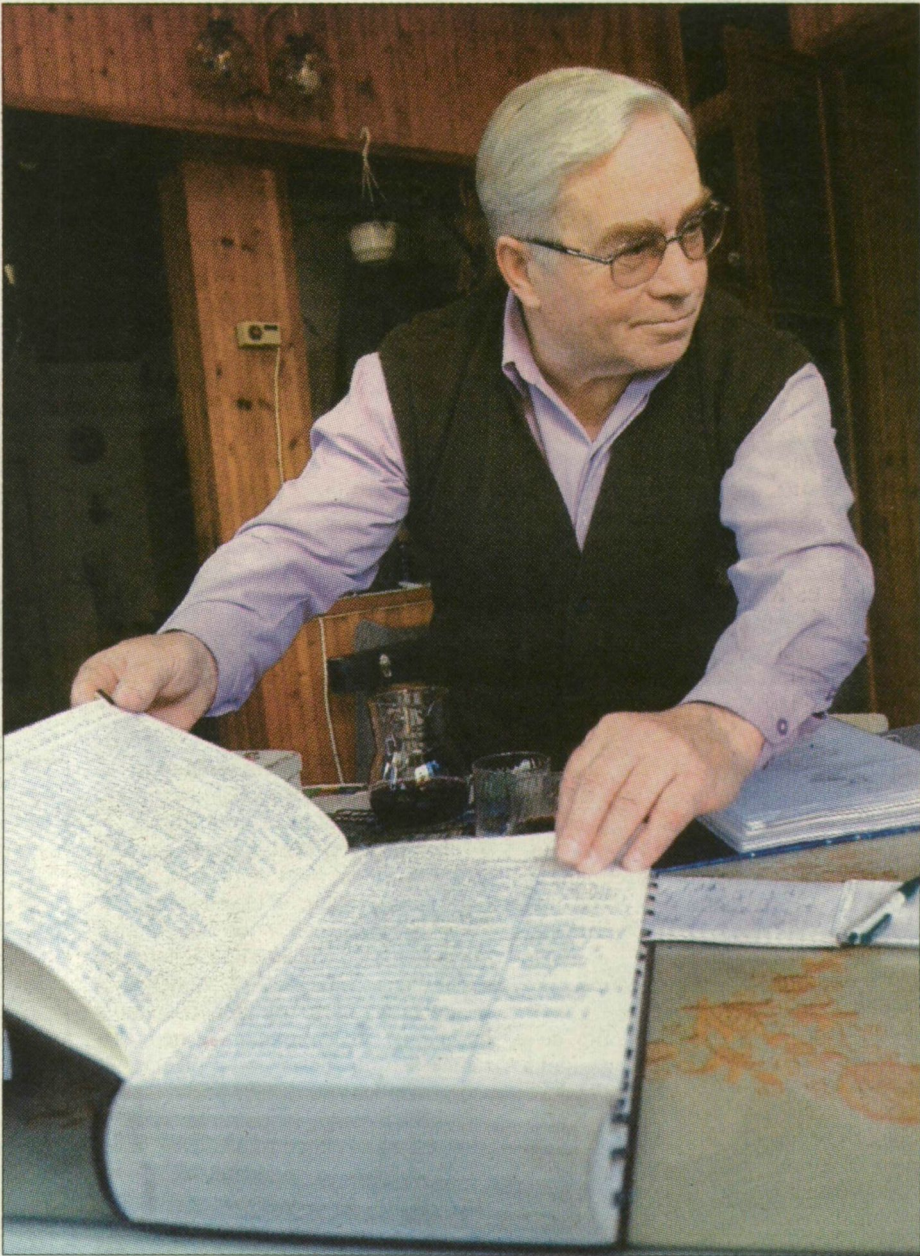
A sósalmi tanyavilágból származó férfi a faluba 1962-ben került. Az ÁFÉSZ üzemeltette vendéglőben játszott egy zenekarral. – Eleinte kontrásként szerepeltem, aztán Tóth Pista bácsi kiöregedett, s én lettem helyette a primás – tette hozzá.

A többi zenéssel ellentétben ő nem óvta az ujjait. Éjszaka hegedült, nappal pedig kőművesek mellett keverte a maltert. Később a kutasági gépállomásra került betanított villanyszerelőként, s a majorokba vezették be az áramot. Hat évig a térszben raktárosként alkalmazták, s 1972-től lett belőle „főállású” zenész.

Egyik legemlékezetesebb, s leghosszabb felépése az Arad melletti Pécskán és Kisperegén egy lakodalmon volt. – Pénteken délután háromkor kezdtünk el játszani, egészen szombat hajnali kettőig. Délelőtt már az utcán húztuk, s a lagzi vasárnap délig tartott – árulta el. Saját lakodalmán is hegedült, s

SZÉKKUTASI TEJHÁZAVATÁS 2004-BEN

■ „Falu szélén az út mellett áll a régi tejház, Belől újítani kellett, díktált az EU-láz. Mindennapos vendégeit ünneplőbe várja, Kettős ajtót ütközésig előlöttünk kitarja. Nagy esemény zajlik most a megszépült kis házban, Munkával telt dolgoz napok nem voltak hiába. Jó emberek, dolgoz kezek egységes erővel E munkára szövetkeztek jó egynéhány fővel...”

Labozár Antal több mint két és fél ezer dalt jegyzett fel

Fotó: Tésik Attila

csak otthon vette észre, hogy valaki egy százast gyömöszölt a mellénye zsebébe. – Inkább elővettem a hegedűt, minthogy táncoljak, mert azt nem igazán szeretek – nevetett.

Miután 1990-ben nyugdíjba ment, jött egy újabb szenvedély: a versírás. Eleinte a családtagok, valamint ismerősök név- és születésnapjára születtek rövid köszöntők. Idővel azonban minden rímfaragásra buzdította.

Például 2004 őszén felavatták a kutasai tejházat, hát Tóni bácsi verse szedte ezt. Kedvence a brazil foci, Ronaldo, a futballkirály címmel megszületett a mű. De írt már az igási Koccintóról, különféle foglalkozásokról, a családjáról is. Lendületes kormányaink című költeménye pedig *Gyurcsány Ferenc* miniszterelnökről szól.

Az új szerzemények első olvasója a fia. Mivel gyermeke Sopronban dolgozik, a kutasai faluházból (amit szintén rímbe szedett) e-mailen küldi el neki. – Sokat számít a véleménye – mondja mosolyogva. S míg fia az osztrák határ mellett olvasgatja verseit, addig Tóni bácsi Kutason iszogatja a tőle kapott, saját készítésű bort, a tréfásan csak Labikavérnek nevezett soproni kékfrankost.

Az idős verselő zenész *Almási István* vásárhelyi alpolgármestertől kapott egy ötszáz oldalas nótáskönyvet. Ebbe írogatja be a dalokat. Miután még a zene is verselésre csábítja, nem egyszer fordult elő, hogy egy-két újabb strófával toldotta meg a nótát. 2004-ben átvehette a Székkutasért díjat.

KORMOS TAMÁS

Az eltartási szerződés felbontását kéri az idős házaspár

Perben, haragban a szőregi Vargáné

A két évvel ezelőtt megkötött eltartási szerződés felbontását kéri a bíróságtól a szőregi Varga Györgyné. Az idős asszony azt állítja, hogy az eltartó nem gondoskodott róluk, sőt meglopta őket.

– A kálváriánk 2002 decemberében kezdődött. Akkor kötöttünk eltartási szerződést egy hódmezővásárhelyi asszonnyal – kezdett történetébe *Varga Györgyné*. Elmondta: az eltartójuk nem gondoskodott róluk, nem törődött velük, semmit nem vitt nekik, sőt még meg is lopta őket.

Két és fél évvel ezelőtt egy házaló asszony egy kisgyermekkel csengetett be a Szőregen élő Vargáékhoz. A hódmezővásárhelyi nő paplant, zoknit és papucsot árult.

– Bár mondtam a nőnek, hogy nem kérek semmit, a kisgyermeket marasztaltam, mert nekünk sajnos nem született gyermekünk – mesélte Erzszi néni. Vargáné és a házaló beszélgetni kezdtek. Az idős asszony elmondta, hogy beteg férje mellé elkélne a segítő kéz. A terveket tett követve, 2002. december 17-én aláírták az eltartási szerződést, amelyben a vásárhelyi nő vállal-

ta, hogy gondoskodik Vargáékrol, s haláluk után – az eltartásért cserébe – megkapja az idős házaspár házat.

Eddig a pontig mindketten hasonlóan emlékeznek a történetekre. Később azonban – legalábbis Erzszi néni szerint – az asszony nem törődött velük, nem segített sem a háztartásban, sem a beteg férj ápolásában, sőt több alkalommal meg is lopta őket. Kabátot, kesztyűt, készpénzt vitt el a házból.

Az eltartást vállaló vásárhelyi asszony – aki kérte nevének titokban tartását, tekintettel arra, hogy az ügy még a bíróság előtt van – viszont azt állította, hogy Erzszi néni nem mond igazat. Szerinte az idős asszony az összes szomszédjával haragban áll, mindenkiel veszekszik. Annak idején figyelmeztették is a szomszédok, hogy jól gondolja meg, mit vállal, ő azonban megkötötte a szerződést Vargáékkal.

Erzszi néni tavaly nyáron adta be a bírósághoz a kérelmét, hogy az eltartási szerződést bontsa fel a testület. Az ügyet hamarosan tárgyalja a szegedi bíróság.

NY. É.

A higanyos lázmérő digitálissal helyettesíthető

Fotó: Frank Yvette